

Диссертациялық кеңестің жұмысы туралы есеп

«Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ» КАҚ жанындағы:

- 6D070700 – «Тау кен ісі»;
- 6D071100 – «Геодезия» мамандықтары бойынша диссертациялық кеңес.

1. Откізілген отырыстар саны туралы деректер – 3 отырыс.

Откізілген отырыс санының жартысынан кемінде қатысқан кеңес мүшелерінің тегі, аты, әкесінің аты (ол болған жағдайда): кеңес мүшелерінің басым көпшілігі отырыстардың жартысынан көбіне қатысты.

2. Оқу орны көрсетілген докторанттар тізімі:

- Утешов Ержан Тұрсынович – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Доненбаева Назгуль Сериковна – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Кенжетаев Жигер Смадиевич – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Кенесбаева Айгұль – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Куандыков Тилебай Алимбаевич – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Омарбеков Ернур Уразалиевич – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Сарыбаев Нуржигит Омарович – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;
- Мусахан Ануар Бахытжанулы – Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ;

3. Есепті жыл ағымында кеңесте қаралған диссертацияларға қысқаша талдау

№	Докторанттың аты-жөні	Жұмыстың тақырыбы	Шифр және мамандығы
1	Утешов Ержан Тұрсынович	«Тау-кен ісі» мамандығы бойынша «Тау-кен өндірісін басқару тиімділігін техникалық-технологиялық талдаудығылыми-әдістемелік қамтамасыз ету»	6D070700 – «Тау кен ісі»
2	Доненбаева Назгуль Сериковна	Карьер беткейлерінің орнықтылығын геомониторингтеудің геодезиялық әдістерін жетілдіру	6D071100 – «Геодезия»
3	Кенжетаев Жигер Смадиевич	Жерасты шаймалау процестерін күштейту негизинде уран өндірісінің тиімділігін арттыру	6D070700 – «Тау кен ісі»
4	Кенесбаева Айгұль	«Солтүстік Бозашы мұнай-газ кен орыны төнірегіндегі геодинамикалық үдерістерді модельдеу»	6D071100 – «Геодезия»
5	Куандыков Тилебай Алимбаевич	«Технологиялық ұнғымалардың өнімділігін эрлифттік бұрғылау және гидроимпульс әсерімен арттыру технологиясын әзірлеу»	6D070700 – «Тау кен ісі»

6	Омарбеков Ернур Уразалиевич	Жоғары көрнеулі жерасты су жағдайында уранды жерасты ұңғымамен сұзгілеу технологиясын жасау	6D070700 – «Тау кен ісі»
7	Сарыбаев Нуржигит Омарович	Қазақстанның төрөн темір кен орындарын игеру кезінде ресурстарды үнемдейтін технологияларын құру және сыйнау	6D070700 – «Тау кен ісі»
8	Мусахан Ануар Бахытжанұлы	Жерасты қолденең қазбаларды казу кезінде бұрғылау-жару жұмыстарының ұтымды параметрлерін автоматтандырылған жобалау	8D07203 – «Тау кен инженериясы»

4.1 Утешов Е.Т. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Тау-кен ісі» мамандығы бойынша «Тау-кен өндірісін басқару тиімділігін техникалық-технологиялық талдауды ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторантты Утешов Е.Т. диссертациялық жұмысы геотехнологиялық кешендердің жұмыс істеу тиімділігін кешенді техникалық және технологиялық талдауды және ашық карьерлерде тау-кен жұмыстарын басқаруды ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді әзірлеуге арналған. Жұмыстың негізгі идеясы геотехнологиялық кешендер өмірінің барлық кезеңдерінде – жобалау, жоспарлау, пайдалану және қайта құру кезінде тау-кен-геологиялық, тау-кен инженериясы, тау-кен геометриялық, негізгі технологиялық процестерді модельдеудің тиімді және перспективті әдісін қолдана отырып, технологиялық тәсіл негізінде олардың жұмыс істеуінін ұйымдастырушылық-экономикалық шарттары.

Атқарылған жұмыстардың негізінде ашық кеніштерде қолданылатын тау-кен өндіру өндірісінің тиімділігін бағалаудың заманауи әдістері мен тәсілдерін талдау және оларды жаңа ақпараттық негізде жетілдіру бағыттарын белгілеумен байланысты міндеттер сәтті шешілді; қатты пайдалы қазбалар кен орындарын ашық әдіспен өндіру кезінде геотехнологиялық кешендерді пайдаланудың әлеуеті мен тиімділігін арттыру жолдарын анықтау бойынша зерттеулер кешенін жүргізу; оларды пайдаланудың сыртқы және ішкі жағдайларын барабар ескере отырып, экономикалық тиімділікті жан-жақты бағалау үшін жедел, сенімді және объективті ақпарат беретін ашық карьерлердегі геотехнологиялық кешендерді басқарудың ақпараттық-технологиялық платформасын қалыптастыру; тау-кен өндірісін басқару тиімділігін техникалық және технологиялық талдауды ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді әзірлеу.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жаңындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертация 2018-2020 жылдар аралығында жүзеге асырылған «Процесстерді жедел цифрландыруды ескере отырып, тау-кен жұмыстарын жобалау әдістемесін әзірлеу» тақырыбы бойынша жобаларға сәйкес орындалды. атындағы Тау-кен институты МҚҚК-да А. ИӘ. Қонаев» ҚР МИИР «НЦ КПМС» РМК Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру жобалары бойынша BR05236712; 2018/BR05235618 2018-2020 ж.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Утешов Ержан Тұрсынович диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 10 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квартильдегі журнaldарда 6 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым

министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 4 мақала;

2 авторлық құқық алынды.

4.2 Доненбаева Н.С. 6D071100 – «Геодезия» мамандығы бойынша PhD докторы
ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынған «Карьер беткейлерінің орнықтылығын
геомониторингтеудің геодезиялық әдістерін жетілдіру» **жұмысының тақырыбын**
талдау.

Қ.И.Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторантты Доненбаева Н.С. диссертациялық
жұмысы карьер беткейінің орнықтылығына әсер ететін факторларды анықтау және оның
негізінде геодезиялық әдістерді геомониторингтеуде жетілдіру арқылы карьер
қиябеттеріндегі таужыныстардың жарықшактылығының тұрақтылығын
қамтамасыздандыру, тау-кен жұмыстарының тиімділігін және өндірістік қауіпсіздігін
жоғарылату.

Тау-кен жұмыстары жүріп жатқан кезде жер қойнауында түзілетін геомеханикалық
процестердің кері әсерлері мен оларды азайтудың жолдары және геомеханикалық
мониторинг жүргізуінде геодезиялық әдістері мен онда қолданылатын дағдылы және
заманауи аспаптары саласындағы орындаған ғылыми-техникалық әдебиеттерді, тәжрибелік
жұмыстарды сараптай келе, техногендік жүйеде геомеханикалық мониторинг жүргізуін
блок-сұлбасы жасалынды.

Карьер беткейлері массивінің геомеханикалық жағдайын болжауга және кен орнын
қарқынды игеру кезінде өндірістік қауіпсіздікті алдын ала ескертуге мүмкіндік беретін
таужыныстарының физикалық-механикалық қасиеттері мен олардың орналасу
терендіктерінің арасындағы логарифмдік корреляциясы алынды.

Аспаптарды жоғары дәрежеде центрлеуді, көздеуді және корғау шараларын
қабылдау үшін беткеймаңы массиві деформациялық процестерінің параметрлерін жедел
анықтауды қамтамасыз ететін тұрақты мәжбүрлеп центрлеудің жербетілік пунктінің
жетілдірілгендігі (жаңалығы КР 19.08.2022 жылғы №35798 патентімен расталған).

Еніс ұғымаларды бұрғылау, оларға арматура орнату және жана бекіту ерітіндісімен
толтыру арқылы, беткей маңындағы аймақта геомеханикалық жағдайды жақсартуға және
кен орнының қауіпсіз игерілуін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін, карьер енісін
нығайтудың жаңа әдісі әзірленді.

Байыту фабрикаларының қалдықтарын және полимерлік ұнтақтарды пайдану
негізінде жаңа цементтеу ерітінділері жасалынды.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының З-
тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары
ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына
және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Зерттеу нәтижелері,
таужыныстардың мықтылық қасиетінің терендікке байланысты өзгерісін зерттеу, сондай-
ақ жоғарыдәлдікті аспаптарды мәжбүрлеп центрлеудің жердегі пунктінің конструкциясы
жетілдірілді және Қ.И. Сәтпаев атындағы Қазақ Ұлттық Техникалық Зерттеу
Университетінің «Маркшейдерлік іс және геодезия» кафедрасының «Геомеханика» пәнінің
оку үрдісіне енгізілді және актімен расталды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметкө енгізу деңгейін талдау.
Доненбаева Назгуль Сериковнаның диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 16
баспа жұмыс жарияланды, оның ішінде 4 - КР БФМ Білім саласындағы бақылау комитеті
ұсынған журналдарында, 2 – Web of Science және Scopus базасына кіретін журналдарында,
5 - басқа да ғылыми журналдарында, 4 – халықаралық ғылыми-практикалық конференция
материалдарында жарияланды, 1 – «Аспаптарды мәжбүрлеп центрлеудің жербетілік
тұрақты геодезиялық пункті», №35798 КР патенті 19.08.2022ж.

4.3 Кенжетаев Ж.С. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы
ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынған «Жерасты шаймалау процестерін күшету
негизинде уран өндірісінің тиімділігін арттыру» **жұмысының тақырыбын талдау.**

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторантты Кенжетаев Ж.С. диссертациялық

жұмысы көпфункционалды мақсаттағы химиялық реагенттердің таңдалған кешенімен көндердің тәмен сүзу сипаттамалары бар геотехнологиялық ұнғымалардың өнімді көкжиегін өндеу технологиясын әзірлеуге арналған.

Өнімді горизонт көндерінің сүзу сипаттамалары негізгі жыныстардың минералологиялық және гранулометриялық параметрлерімен алдын-ала анықталғандықтан, оның жоғарылауы маңызды ғылыми және ғылыми-техникалық проблема болып табылады.

Уранды жерасты шаймалау кәсіпорындарында жыл сайын пайдалану ұнғымалары мен технологиялық блоктардың саны артып келеді. Бұл ашылатын блоктардың өнімділігінің біртіндеп тәмендеуінен және ұнғымаларды пайдалану коэффициентінің 0,9-дан 0,7-0,6-ға дейін тәмендеуінен туындаиды. Сондай-ақ көндерде каолиниттің, калий шпатының және гипстің жұқа түйіршікті агрегаттарының басым болуы кремний, гипс және саз минералдарының бөлшектерін қамтитын көп компонентті, күрделі еритін шөгінділерді құрайды. Олар геотехнологиялық ұнғымалардың өнімділігін анағұрлым қарқынды тәмендетуге ықпал етеді, осыған байланысты Интенсификация проблемасы туындаады. Кен орындарында күрделі күрделі жөндеу жүргізуді талап ететін тоқтап тұрган ұнғымалардың үлесі осуде, бұл шығындар бойынша жаңа ұнғымалардың құрылышына сәйкес келеді.

Диссертациялық жұмыста өнімді Горизонт көндерінің минералологиялық құрамынан және ұнғыманы игеру кезінде құқырт қышқылының концентрациясынан тұнба түзетін компоненттердің физика-химиялық сипаттамаларының өзгеру заңдылығы анықталды. Өткізгіштігі тәмен көндердегі тұтіктерде шаймалау кезінде уран шығаруды арттыру үшін химиялық реагенттердің тиімді параметрлері мен концентрациясы анықталды. Уранның ұнғымалық өндірісін қарқындау кезінде өнімді Горизонт көндерінің гранулометриялық және минералологиялық сипаттамаларынан химиялық реагенттер ағынының өзгеру заңдылығы анықталды.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының З-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертация ғылыми және (немесе) ғылыми-техникалық жобаларды гранттық қаржыландыру шенберінде тәмендегі жобалар бойынша жүзеге асырылды. AP05131477 жобасының тақырыбы: «Разработка новой технологии подземного выщелачивания урана с применением комплекса химических реагентов синергетического действия для скважинной добычи урановых руд» (2018-2020 ж.ж.), AP08856422 жобасының тақырыбы: «Разработка инновационной технологии интенсификации скважинной добычи урана с применением гидродинамического устройства декольматации в сочетании с комплексом химических реагентов многофункционального назначения» (2020-2022 жж.).

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Орынбай Асфандияр Айтқазыұлының диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 17 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квартильдегі журналдарда 4 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 4 мақала; Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда 4 баяндама жарияланды, 5 өнертабысқа және пайдалы модельдерге Қазақстан Республикасының патенттері

4.4 Кенесбаева Айгуль 6D071100 – «Геодезия» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынған «Солтустік Бозашы мұнай-газ кен орыны төнірегіндегі геодинамикалық үдерістерді модельдеу» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ докторантты Кенесбаева А. диссертациялық жұмысы, көмірсутегі кенорындарындағы ықтимал геодинамикалық тәуекелдерді болжамды бағалап, пайдал қазбаны өндіру қауіпсіздігін арттыру мақстасында, мұнайгаз кен орындарындағы жер бетінің шөгүін модельдеу алгоритмін жасауға бағышталған.

Жұмыстың негізгі идеясы – мұнай қабатының терендігін, қабат қысымының өзгеруін, сондай-ақ мұнай қабатының физикалық-механикалық қасиеттерін және оның

үстіндегі тау жынысының тығыздығын ескре отырып, жер бетінің шөгүнің тенденциясын анықтау және болжамды геодинамикалық моделін құру үшін, Knotе әсер ету функциясын пайдалану.

Осы мақсатқа жету үшін геодинамикалық модельдеудің екі әдісіне салыстырмалы талдау жүргізіліп, жер бетінің шөгү моделін құрудың жетілдірілген алгоритмі ұсынылды. Сондай-ақ Datamine бағдарламасында Солтүстік Бозашы кен орнының геологиялық моделі, Matlab бағдарламалық өнімінде геодинамикалық моделі салынды. Геодинамикалық модельдің дәлдігі бағаланып, осы кен орнының геодинамикалық жағдайының алдағы 8-9 жылға болжамы берілді.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының З-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жаңындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. А.Кенесбаеваның диссертациясында жаңа ғылыми негізделген және іс жүзінде іске асырылатын нәтижелер бар. Зерттеу нәтижелері өндіріске енгізілді ("Геосервис-С" ЖШС) және лекциялық материалдарға және магистранттар үшін дәріс акпараттары мен практикалық сабактарға енгізілген (Халықаралық білім беру корпорациясы), тиісті енгізу актілерімен расталған.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Диссертация тақырыбы бойынша 17 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде: Scopus (процентиль – 40 және 47) және Web of Science (предбаза) дереккорына кіретін журналдарда 2 мақала, ҚР ФЖБМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің журналдарында 5 мақала, ҚР ФЖБМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналдарда 6 мақала халықаралық ғылыми-практикалық конференциялар, форумдар мен конгресстердің материалдары, 1 монография бірлесіп жазылған. Әрбір жарияланған мақалага докторант лайықты түрде үлес қосты, онда докторанттың жүргізілген зерттеулер барысында алған қорғауға ұсынылған тұжырымдары, нәтижелері көрсетілді. Мақалаларды дайындау кезінде диссертация авторлары мақсаттар мен міндеттерді, зерттеу әдістерін, зерттеу сипаттамасын тұжырымдап, олардың нәтижелерін талқылады, сондай-ақ қорытынды жасалып, әдеби дереккөздерді іздеді.

4.5 Куандыков Т.А. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған «Технологиялық ұнғымалардың өнімділігін эрлифттік бұрғылау және гидроимпульс әсерімен арттыру технологиясын әзірлеу» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ докторантты Куандыков Т.А. диссертациялық жұмысы геотехнологиялық кешендердің жұмыс істеу тиімділігін кешенді техникалық және технологиялық талдауды және ашық карьерлерде тау-кен жұмыстарын басқаруды ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді әзірлеуге арналған. Жұмыстың негізгі идеясы геотехнологиялық кешендер өмірінің барлық кезеңдерінде – жобалау, жоспарлау, пайдалану және қайта құру кезінде тау-кен-геологиялық, тау-кен инженериясы, тау-кен геометриялық, негізгі технологиялық процестерді модельдеудің тиімді және перспективті әдісін қолдана отырып, технологиялық тәсіл негізінде олардың жұмыс істеуінің үйімдастырушылық-экономикалық шарттары.

Атқарылған жұмыстардың негізінде ашық кеніштерде колданылатын тау-кен өндіру өндірісінің тиімділігін бағалаудың заманауи әдістері мен тәсілдерін талдау және оларды жаңа акпараттың негізде жетілдіру бағыттарын белгілеумен байланысты міндеттер сәтті шешілді; қатты пайдалы қазбалар кен орындарын ашық әдіспен өндіру кезінде геотехнологиялық кешендерді пайдаланудың әлеуеті мен тиімділігін арттыру жолдарын анықтау бойынша зерттеулер кешенін жүргізу; оларды пайдаланудың сыртқы және ішкі жағдайларын барабар ескере отырып, экономикалық тиімділікті жан-жақты бағалау үшін жедел, сенімді және объективті акпарат беретін ашық карьерлердегі геотехнологиялық кешендерді басқарудың акпараттық-технологиялық платформасын қалыптастыру; тау-кен өндірісін басқару тиімділігін техникалық және технологиялық талдауды ғылыми-

әдістемелік қамтамасыз етуді өзірлеу.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жаңындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Т. А. Куандыковтың диссертациясында жаңа ғылыми негізделген және іс жүзінде іске асырылатын нәтижелер бар. Олар 03.11.2017 ж. № 0379 ГК коммерцияландыру жобасын іске асыру шенберінде сәтті синалды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Диссертация тақырыбы бойынша 10 баспа жұмысы жарияланды. Оның екеуі Scopus (Scopus) дереккоры бойынша процентиль – 43-ке кіретін журналдарда, үшеуі Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті (КР ҒЖБМ ССҚҚ) ұсынған журналдарга, үшеуі конференция материалдарына ұсынылды. Әрбір жарияланған мақалага докторант лайықты түрде үлес қосты, онда докторанттың жүргізілген зерттеулер барысында алған қорғауға ұсынған тұжырымдары, нәтижелері көрсетілді. Мақалаларды дайындау кезінде диссертация авторлары мақсаттар мен міндеттерді, зерттеу әдістерін, зерттеу сипаттамасын тұжырымдап, олардың нәтижелерін талқылады, сондай-ақ қорытынды жасалып, әдеби дереккөздерді іздеді.

Тақырып бойынша уранды ұнғымалық өндіруді күшайту технологиясына 2 КР патенті алынды:

- «Уран өндіру кезінде технологиялық ұнғымалардың сұзгісін дірілмен өндеуге арналған құрылғы» пайдалы моделіне берілген №3864, №15 патент, 12.04.2019;
- «Тікелей эрлифтпен жууға арналған бұрғылау қондырғысы», № 34990, №14 өнертабыс, 09.04.2021;

4.6 Омарбеков Е.У. 6D070700 – «Tau кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынған «Tau-кен ісі» мамандығы бойынша «Tau-кен өндірісін басқару тиімділігін техникалық-технологиялық талдауды ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰТЗУ докторантты Омарбеков Е.У. диссертациялық жұмысы жоғары кернеулі жерасты су жағдайында уранды жерасты ұнғымамен сұзгілеу технологиясын жасауга арналған. Жұмыстың негізгі идеясы қазіргі таңда тау-кен-геологиялық жағдайы қолайлы кен орындарының карқынды дамуына байланысты қызын факторлардағы участкелі кен орындары да пайдалануға берілуде. Осы факторлардың бірі жер асты суларының жоғары кернеулігі болып табылады. Бұл жұмыс Қазақстан мен басқада мемлекеттердегі энергетикалық және экономикалық жағдайларын тұрақтандыруға себебін тигізеді.

Атқарылған жұмыстардың негізінде әлемдегі уран кеніштерінде қолданылатын жерасты ұнғымаларын сілтілеу әдісін қолдана отырып, кен орындарын игерудің заманауи әдістерін талдауға байланысты мәселелер сәтті шешілді; Карапау кенішінде зерттеулер кешенін жүргізу; қосымша айдау ұнғымаларын пайдалану кезінде өнімді ерітіндідегі уран мөлшерінің өзгеруінің және қалпына келтіру коэффициентінің С:Қ қатынасына тәуелділігін белгілеу; тәжірибелік қондырғыда тәжірибелік-өндірістік жұмыстарды жүргізу, олардың жұмыс істеуінің сыртқы және ішкі жағдайларын барлығын ескере отырып, экономикалық тиімділікті кешенді бағалауды жүргізу үшін жедел, сенімді және объективті ақпарат беру; уран өндіру күнын және еңбек шығындарын азайту технологиясын дамыту.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жаңындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертация 2017 жылғы 23 желтоқсандағы № 281/Ақб-16 «Уран АЖР кезінде бітелу жиілігін төмендету технологияларын өзірлеу» экономикалық келісімі аясында жүзеге асырылды. Қазақстан

Республикасының уран өнеркәсібін және атом энергетикасын дамытудың 2002-2030 жылдарға арналған тұжырымдамасы.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау.
Омарбеков Ернур Уразгалиевич диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 7 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квартильдегі журналдарда 1 мақала; Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің сапаны қамтамасыз ету Комитеті ұсынған журналдарда 3 мақала;

4.7 Сарыбаев Н.О. 6D070700 – «Тау кен ісі» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынған «Қазақстанның терең темір кен орындарын игеру кезінде ресурстарды үнемдейтін технологияларын құру және синау» жұмысының тақырыбын талдау.

Қ.И. Сәтпаев атындағы ҚазҰГЗУ докторантты Сарыбаев Н.О. диссертациялық жұмысы терең темір кені карьерлерін игеру кезінде ресурстарды үнемдейтін технологияларын құру және синауға арналған. Жұмыстың негізгі идеясы кен өндіру көлемін табиғи түрде қыскарту және кеңнің контурға дейінгі корларын барынша тартуды ескере отырып кен корларын игерудің толықтыры арттыру есебінен карьерлер ернеуінің терең бөлігіндегі оларды игеру аймағында беткейлердің ұлғаюын азайту мүмкіндігін белгілеу болып табылады.

Атқарылған жұмыстардың негізінде терең аймақтың көлік құралдарын оны игеру параметрлеріне қарай таңдау әдістемесін өзірлеу; терең карьерлердің контурлық және терең аймақтары ұғымдарының аражігін ажырату және кен кеңнің контурлары мен карьердің қалыптасу динамикасының өзара байланысының екі жаңа параметрін енгізу негізінде дөңгелек пішінді карьерлік алаңдардағы тік бұрышты қабаттардың кезеңдік контурларының кеңістіктік орналасуын негіздеу әдісін жасау; бұрғылау-аттыру, тиеу-тасымалдау жұмыстарына және механикалық ұсақтауға арналған жиынтық шығындардың нысаналы функциясын, сондай-ақ дұрыс емес шешімдерді болдырмайтын шектеулер жүйесін қамтитын экономикалық-математикалық моделін жасау мәселелері шешілді.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының З-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жаңындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастырытын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертация «Қазақстан Республикасының тау-кен өндіру және өндеу салаларындағы технологиялар мен өндірістердің жаңғырту» тақырыбындағы бағдарламалық-нысаналы каржыландыру жобасы BR05235618 аясында 2018-2020 ж. орындалды.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау.
Сарыбаев Нуржигит Омарович диссертациялық жұмысының нәтижесі бойынша 12 ғылыми жұмыс жарияланды, оның ішінде жарияланымдарға Scopus деректер базасына кіретін Q2 және Q3 квартильдегі журналдарда 4 мақала; Отандық журналдарда 3 мақала; халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда 5 мақала;

4.8 Мусахан А.Б. 8D07203 – «Тау кен инженериясы» мамандығы бойынша PhD докторы ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынған «Тау кен инженериясы» мамандығы бойынша "Жерасты көлденен қазбаларды қазу кезінде бұрғылау-жару жұмыстарының ұтымды параметрлерін автоматтандырылған жобалау" жұмысының тақырыбын талдау.

Қ. И. Сәтбаев атындағы ҚазҰГЗУ докторантты А. Б. Мусаханның диссертациялық жұмысы жерасты көлденен қазбаларды үнгілеу кезінде жарылыс жұмыстарының ұтымды параметрлерін автоматтандырылған жобалауға арналған. Жұмыстың негізгі идеясы көлденен дайындық және тазарту қазбаларының кенжарларында жарылған жыныстардың заряды мен гранулометриялық құрамының ұтымды параметрлерін автоматтандырылған жобалаудың инновациялық әдістері негізінде бұрғылау-жару жұмыстарының тиімділігін арттыру болып табылады. Зерттеудің мақсаты тау жыныстарының массивінде вв цилиндрлік зарядының жарылуының негізгі нәтижелерін пайдалана отырып жерасты көлденен қазбаларды үнгілеу кезінде жарылыс жұмыстарының ұтымды параметрлерін

анықтаудың ғылыми негізделген әдістемесін әзірлеу және оларды автоматтандырылған жобалауды жасау болып табылады

Орындалған жұмыс негізінде жыныстар массивіндегі табиғи беліктердің гранулометриялық құрамын анықтаудың аналитикалық әдісін орташа жеке өлшем бойынша негіздеуге байланысты міндеттер сәтті шешілді; жерасты көлденен дайындық және тазарту қазбаларының кенжарларында ВВ зарядтарының ұтымды орналасуын анықтаудың аналитикалық әдісін әзірлеу; жерасты көлденен дайындау және тазарту кенжарларында жарылған тау массасының гранулометриялық құрамын анықтаудың аналитикалық әдісін құру қазбалар; дайындау және тазарту қазбаларының нақты кенжарларында бұргылау-жару жұмыстарының параметрлерін және жарылған жыныстардың гранулометриялық құрамын автоматтандырылған жобалау жүйесімен синактан өткізу.

Диссертация тақырыптамасының «Ғылым туралы» Заңының 18-бабының 3-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі жаңындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия қалыптастыратын ғылымның даму бағыттарына және (немесе) мемлекеттік бағдарламалармен байланысы. Диссертация "Қазақстан Республикасының тау-кен өндіру және тау-кен өндіре салаларындағы технологиялар мен өндірістерді жаңғырту" br05235618 нысаналы каржыландыру бағдарламасы шенберінде орындалды ("бұргылау-жару жұмыстарының ұтымды параметрлерін автоматтандырылған жобалау жүйесін құру және олардың Қазақстан карьерлеріндегі нәтижелерін болжау (БВР АЖЖ)" жобасы) 2018-2020 ж.Ж., А. 017. 21 шаруашылық-шарттық тақырыбы "Оңтүстік Жезқазған кенінде ЕДБ параметрлері мен нәтижелерін автоматтандырылған жобалау, инновациялық әдісті әзірлеу және енгізу, 2020-2021 Жезқазған кен орнындағы" Қазақмыс корпорациясы "ЖШС Шығыс Жезқазған кенінде Батыс кенінші.

Диссертация нәтижелерінің практикалық қызметке енгізу деңгейін талдау. Жұмысты орындау кезеңінде 9 ғылыми мақала мен баяндама жарияланды, оның ішінде: 4 мақала - ҚР БСФК ұсынған рецензияланатын басылымдарда; 2 мақала – Scopus дереккорына кіретін Q2 квартилі бар халықаралық ғылыми журналдарда.

5. Ресми рецензенттердің жұмысына талдау (мейлінше сапасыз пікірлерді мысалға ала отырып)

№	Докторанттың аты-жөні	Рецензенттер	
		1 рецензенттің аты-жөні (мамандық, ғылыми дәреже, атағы, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша жарияланымдар саны)	2 рецензенттің аты-жөні (мамандық, ғылыми дәреже, атағы, соңғы 5 жылда мамандығы бойынша жарияланымдар саны)
1	Утешов Ержан Тұрсынович	Юсупова Салтанат Абеновна – т.ғ.к., Алматы энергетика және байланыс университетінің ҰАО электроника және робототехника кафедрасының доценті. 10-нан астам мақала жарияланған.	Ельжанов Ербол Абdraхманович – Халықаралық Білім беру корпорациясының Жалпы құрылыш факультетінің декан орынбасары, т.ғ.к., кауым. профессор 10-нан астам мақала жарияланған.

2	Доненбаева Назгуль Сериковна	Кайранбаева Айнур Бериккалиевна – PhD докторы, «Ионосфера институты» еншілес ЖШС, «Ұлттық ғарыштық зерттеулер мен технологиялар орталығы» АҚ ғылыми хатшысы. 10-нан астам мақала жарияланған.	Сарыбаев Еділ Сауытович – PhD докторы, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеттің «Картография және геоинформатика» кафедрасының м.а. доцент. Алматы қ., Қазақстан. 10-нан астам мақала жарияланған.
3	Кенжетаев Жігер Смадиевич	Ельжанов Ербол Абдрахманович – Халықаралық Білім беру корпорациясының Жалпы құрылым факультетінің декан орынбасары, т.ғ.к., қауым. профессор, Алматы, Қазақстан. 10-нан астам мақала жарияланған.	Багашарова Женисгүл Телмановна – РМҚ «Қазақстан республикасының минералдық шикізатты кешенді қайта өңдеу жөніндегі ұлттық орталығы» ғылыми кадрларды даярлау бөлімінің аға ғылыми қызметкері, техника ғылымдарының кандидаты, Алматы, Қазақстан. 10-нан астам мақала жарияланған.
4	Кенесбаева Айгуль	Кайранбаева Айнур Бериккалиевна – PhD докторы, «Ұлттық ғарыштық зерттеулер мен технологиялар орталығы» акционерлік қоғамының, еншілес ұйымы «Ионосфера институты» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің ғылыми хатшысы. Алматы, Қазақстан. 10-нан астам мақала жарияланған.	Сарыбаев Еділ Сауытович – PhD докторы, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің «Картография және геоинформатика» кафедрасының доцентінің қ. а. Алматы, Қазақстан. 10-нан астам мақала жарияланған.
5	Куандыков Тилебай Алимбаевич	Багашарова Женисгүл Телмановна – РМҚ «Қазақстан республикасының минералдық шикізатты кешенді қайта өңдеу жөніндегі ұлттық орталығы» ғылыми-техникалық құзіретті дамыту департаментінің жетекші ғылыми қызметкері, техника ғылымдарының кандидаты, Алматы, Қазақстан. 10-нан астам мақала жарияланған.	Юсупова Салтанат Абеновна – т.ғ.к., Алматы энергетика және байланыс университетінің ҮАО электроника және робототехника кафедрасының доценті, Алматы, Қазақстан. 10-нан астам мақала жарияланған.
6	Омарбеков Ернур Уразалиевич	Музгина Вера Сергеевна – т.ғ.к., ХАА академигі, "ЦИФРА- АЗИЯ" компаниясы аға ғылыми қызметкері. 10-нан астам мақала жарияланған.	Багашарова Женісгүл Телманқызы – т.ғ.к., "КР МКҚО" РМК Ғылыми- техникалық құзыреттілікті дамыту департаментінің Ішкі істер департаменті ЖФК. 10-нан астам мақала жарияланған.

7	Сарыбаев Нуржигит Омарович	Юсупова Салтанат Абеновна – т.ғ.к., КеАҚ «Алматы энергетика және байланыс университеті» «Электроника және робототехника» кафедрасы доценті.	Утешов Ержан Тұрсынович – PhD докторы, Д.А.Қонаев атындағы ТКИ директорының орынбасары.
8	Мусахан Ануар Бахытжанулы	Сапаков Ермек Ақбарович – т. ғ. д., профессор.	Ельжанов Ербол Әбдірахманұлы – т.ғ. к., қауымдастырылған профессор, жалпы құрылыш факультеті деканының орынбасары (Халықаралық білім беру корпорациясы), Алматы, Қазақстан.

Барлық рецензенттердің ғылыми-зерттеу жұмысында тәжірибесі, диссертациялық
жұмыс бағыттары бойынша жарияланған енбектері бар және талаптарға сәйкес келеді.

6. Ғылыми кадрларды даярлау жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі ұсыныстар:

Ұсынылатын докторлық диссертациялық зерттеу жұмыстарының тақырыптары
жәнеғылыми кадрларды даярлау бойынша ғылыми кеңесшілердің (әсіресе, Қазақстанин)
жұмысына қойылатын талаптарды күшейту.

7. Философия докторы (PhD), бейіні бойынша доктор дәрежесіне іздешшілердің мамандықтар (кадрларды даярлау бағыты) бойынша қаралған диссертациялар туралы деректер

Диссертациялық кеңес	Шифр және мамандығы	Шифр және мамандығы
	6D070700 – Тау кен ісі	6D071100 – Геодезия
Корғауға қабылданған диссертациялар оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Корғаудан алғыншы тасталған диссертациялар оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Ресми рецензенттердің теріс пікірін алған диссертациялар оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Корғау нәтижелері бойынша теріс шешім алған диссертациялар оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының	-	-
Пысықтауга жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	-	-
Қайта корғауға жіберілген диссертациялар (оның ішінде басқа ЖОО докторанттарының)	-	-

«Тау-кен ісі және геодезия» бойынша
Диссертациялық кеңестің
төрағасының орынбасары,
техника ғылымдарының
докторы, профессор

Юсупов Х.А.

«Тау-кен ісі және геодезия» бойынша
Диссертациялық кеңестің
ғылыми хатшысы,
техника ғылымдарының
кандидаты

Қырғызыбаева Г.М.

